

V Bruseli 7. decembra 2023
(OR. en)

16054/23

AG 157
INST 475

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Konferencia o budúcnosti Európy – Návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia obsiahnuté v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy: aktualizované posúdenie

Delegáciám zasielame poznámku a tabuľku v dodatku 1 s posúdením krokov, ktoré sa prijali od 9. mája 2022, dátumu ukončenia konferencie, do novembra 2023 v nadväznosti na návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia obsiahnuté v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy.¹

Týmto dokumentom sa aktualizuje predbežné technické posúdenie návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v záverečnej správe z konferencie, vydanéj v júni 2022² a následne aktualizovanej v novembri 2022,³ ktoré uskutočnil Generálny sekretariát Rady.

¹ 8933/22.

² Predbežné technické posúdenie návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy, dokument 10033/22.

³ Aktualizované predbežné technické posúdenie návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy, dokument 10033/1/22 REV 1.

**Kroky prijaté v nadväznosti na návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia obsiahnuté v správe
o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy⁴**

I. Úvod

1. V súlade so spoločným vyhlásením podpísaným v marci 2021⁵ sa 9. mája 2022 predsedníčke Európskeho parlamentu, predsedníctvu Rady Európskej únie a predsedníčke Európskej komisie predložila správa o konečnom výsledku⁶ Konferencie o budúcnosti Európy. Súčasťou spoločného vyhlásenia bol záväzok, že uvedené tri inštitúcie, každá v rámci svojich právomocí a v súlade so zmluvami, čo najskôr preskúmajú, ako účinne nadviazať na závery tejto správy.
2. Záverečná správa obsahuje 49 návrhov a 326 súvisiacich konkrétnych opatrení, ktoré predložilo plenárne zasadnutie konferencie. Týkajú sa deviatich tém: „Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť“, „Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport“, „Digitálna transformácia“, „Európska demokracia“, „Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť“, „Zmena klímy a životné prostredie“, „Zdravie“, „EÚ vo svete“ a „Migrácia“.
3. Návrhy a s nimi súvisiace konkrétne opatrenia vychádzajú najmä z odporúčaní, ktoré sformulovali občania v rámci európskych a národných panelových diskusií občanov organizovaných v rámci konferencie. Vychádzajú tiež z názorov uverejnených na mnohojazyčnej digitálnej platforme konferencie, zahŕňajúcej výsledok širokej škály podujatí a iniciatív⁷ organizovaných členskými na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, ktoré oslovili tisíce občanov z celej EÚ, ako aj z názorov vyjadrených počas diskusií na plenárnom zasadnutí konferencie.

⁴ Týmto dokumentom sa aktualizuje predbežné technické posúdenie návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy, ktoré uskutočnil Generálny sekretariát Rady, dokument 10033/1/22 REV 1.

⁵ 6796/21.

⁶ 8933/22.

⁷ Ďalšie informácie o činnostiach členských štátov obsahuje záverečná správa z konferencie (8933/2022) a časť mnohojazyčnej digitálnej platformy konferencie venovaná národným panelovým diskusiám občanov a národným podujatiam.

4. Počas konferencie, ako aj na záverečnom podujatí Rada potvrdila svoj záväzok, že po 9. máji 2022 určí kroky, ktoré sa v súlade so spoločným vyhlásením prijímú v nadväznosti na výsledky konferencie.
5. Generálny sekretariát Rady 10. júna 2022⁸ uverejnil predbežné technické posúdenie, kde sa uvádza, ktoré zo 49 návrhov a 326 opatrení obsiahnutých v záverečnej správe konferencie sa už realizujú a ktorými sa inštitúcie EÚ môžu ďalej zaoberať. Toto posúdenie sa aktualizovalo 30. novembra 2022.⁹
6. Tri inštitúcie EÚ, ktoré podpísali spoločné vyhlásenie, usporiadali súlade s harmonogramom konferencie 2. decembra 2022 pre občanov, ktorí sa zúčastnili na európskych panelových diskusiách, a zástupcov národných panelových diskusií občanov a národných podujatí podujatie zamerané na spätnú väzbu, aby ich informovali o tom, čo sa od 9. mája 2022 podniklo v snahe nadviazať na záverečnú správu konferencie. Občania sa tu mohli podeliť o názory na tieto nadväzné kroky a klásť otázky politickým zástupcom, ktorí na všetky odpovedali.
7. Rok a pol po záverečnom podujatí Konferencie o budúcnosti Európy sa v tomto dokumente a v tabuľke v dodatku 1 uvádza posúdenie krokov prijatých v nadväznosti na návrhy a súvisiace konkrétne opatrenia obsiahnuté v správe o konečnom výsledku konferencie do novembra 2023.

II. Všeobecný prehľad krokov prijatých na realizáciu návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení správy o konečnom výsledku konferencie

8. Od 9. mája 2022 pracujú všetky tri inštitúcie na prijímaní krokov v nadväznosti na 49 návrhov a 326 súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v záverečnej správe z konferencie a táto práca prebieha naďalej.
9. Prebieha najmä v rámci zavedených legislatívnych postupov EÚ. Z návrhov predložených počas konferencie vychádzajú početné kľúčové iniciatívy načrtnuté v pracovnom programe Komisie na rok 2023.¹⁰ Aj pracovný program Komisie na rok 2024¹¹ sa odvoláva na konferenciu v prípade niekoľkých iniciatív súvisiacich s otázkami, ktorých sa týkajú návrhy konferencie. V spoločnom vyhlásení o legislatívnych prioritách EÚ na roky 2023

⁸ Predbežné technické posúdenie návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy, dokument 10033/22.

⁹ Aktualizované predbežné technické posúdenie návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy, dokument 10033/1/22 REV 1.

¹⁰ 13847/22.

¹¹ 13917/23.

a 2024 sa uvádza, že „Komisia mnohé návrhy, ktoré vzišli z konferencie, zohľadnila vo svojom pracovnom programe na rok 2023 a spoločne sa zaväzujeme, že im budeme venovať veľkú pozornosť“. V tomto duchu sa na základe iniciatív Komisie niesla spolupráca Európskeho parlamentu a Rady v rôznych oblastiach politiky, ktorých sa týkala záverečná správa z konferencie.

10. V pracovných programoch Komisie na roky 2023 a 2024 sa zohľadnili aj iné návrhy konferencie a súvisiace konkrétne opatrenia, ktoré si vyžadujú nelegislatívnu prácu. Rada za seba určila tie návrhy konferencie a súvisiace konkrétne opatrenia, pri ktorých môže konať samostatne, napr. bez návrhu alebo odporúčania inej inštitúcie alebo orgánu Únie (najmä Komisie alebo vysokého predstaviteľa pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku), a začala na týchto opatreniach, ktoré sa týkajú najmä niektorých aspektov rozhodovania Rady, pracovať.¹²
11. Nadväznú kroky v legislatívnej aj nelegislatívnej oblasti vychádzali najmä z predbežného technického posúdenia návrhov konferencie a súvisiacich konkrétnych opatrení, ktoré uskutočnil Generálny sekretariát Rady 10. júna 2022. Keďže podľa posúdenia by sa prevažná väčšina návrhov (takmer 95 %) dala realizovať v rámci súčasného zmluvného rámca, Rada ich riešila prioritne, aby v relatívne krátkom časovom rámci reagovala na obavy občanov a konkrétnou politikou pozitívne ovplyvnila ich každodenný život.
12. Veľmi obmedzený počet konkrétnych opatrení (asi 5 %) by si na svoju plnú realizáciu vyžadoval zmenu zmlúv.¹³ Rade boli 23. novembra doručené návrhy Európskeho parlamentu na zmenu zmlúv a v súlade so svojimi záväzkami podľa článku 48 Zmluvy o EÚ bude konať.

III. Hlavné výsledky

13. Z posúdenia realizácie 49 návrhov a 326 opatrení uvedených v prílohe k tomuto dokumentu vyplýva, že sa už realizovala alebo sa práve realizuje prevažná väčšina návrhov a opatrení, ktoré konferencia predložila.

¹² Pozri body 16 a 17.

¹³ Pozri predbežné technické posúdenie návrhov a súvisiacich konkrétnych opatrení obsiahnutých v správe o konečnom výsledku Konferencie o budúcnosti Európy, dokument 10033/22, časť C. Pozri aj prílohu k tomuto dokumentu, kde sú opatrenia, ktoré by si na svoju realizáciu vyžadovali zmeny zmlúv, vyznačené sivou farbou.

14. Na ilustráciu možno vyzdvihnúť tieto hlavné výsledky dosiahnuté v deviatich témach konferencie:¹⁴

- Téma Silnejšie hospodárstvo, sociálna spravodlivosť a zamestnanosť: EÚ v októbri 2022 stanovila nové pravidlá presadzujúce v EÚ primerané zákonné minimálne mzdy, ktoré pomáhajú zlepšiť pracovné a životné podmienky zamestnancov v EÚ. V tom istom mesiaci bola prijatá aj smernica o rodovej vyváženosti vo vrcholových orgánoch spoločností, aby sa v celej EÚ podporilo rodovo vyváženejšie zastúpenie vo vrcholových orgánoch kótovaných spoločností. V smernici o posilnení uplatňovania zásady rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu, prijatej v máji 2023, sa zas stanovujú nové pravidlá boja proti mzdovej diskriminácii, ktoré majú v EÚ pomôcť odstrániť rodový rozdiel v odmeňovaní. V októbri 2023 tiež Európsky parlament a Rada dosiahli predbežnú dohodu o posilnení zemepisných označení, ktorá má hmatateľne prospieť vidieckemu hospodárstvu a na celom svete ochrániť gastronomické dedičstvo EÚ.
- Téma Vzdelávanie, kultúra, mládež a šport: Rada v apríli 2022 schválila závery o športe ako sľubnom faktore, ktorý môže prispieť k zmene správania a dosiahnutiu udržateľného rozvoja, kde sa okrem iného venovala aj rodovej rovnosti a inkluzívnosti v športe. V júni 2022 ešte Rada prijala odporúčanie o vzdelávaní zameranom na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj, v ktorom nabáda vzdelávajúcich sa všetkých vekových kategórií, aby nadobúdali vedomosti, zručnosti a postoje potrebné na to, aby žili udržateľnejším spôsobom, a osvojili si zdravší a ekologickejší životný štýl. V máji 2023 tiež Rada schválila závery o ďalších krokoch na realizáciu automatického vzájomného uznávania vo vzdelávaní a odbornej príprave. Okrem toho v máji 2023 Rada a členské štáty prijali závery o sociálnom rozmere udržateľnej Európy pre mládež, kde vyzvali na preskúmanie možností, ako zvýšiť účasť mladých na politickom procese a ako začleniť hľadisko mládeže do všetkých politík a uplatniť ho na každej úrovni verejnej správy. V októbri 2023 prijala Rada nariadenie o ochrane zemepisných označení remeselných a priemyselných výrobkov s cieľom zabezpečiť podobnú ochranu regionálne vyrábaným potravinám alebo nápojom.
- Téma Digitálna transformácia: V septembri 2022 prijala EÚ balík o digitálnych službách ako odpoveď EÚ na potrebu regulovať digitálny priestor. Cieľom aktu o digitálnych trhoch je zabezpečiť konkurencieschopný a spravodlivý digitálny sektor, aby sa podporila inovácia, kvalitné digitálne produkty a služby, ako aj spravodlivejšie ceny pre zákazníkov. Akt

¹⁴ Tento zoznam výsledkov nie je vyčerpávajúci a slúži len na ilustráciu. Neznamená to, že tieto výsledky majú väčšiu váhu ako iné. Úplný zoznam výsledkov podľa jednotlivých opatrení sa nachádza v prílohe k tomuto dokumentu.

o digitálnych službách prijatý v októbri 2022 tiež chráni digitálny priestor pred šírením nezákonného obsahu a zabezpečuje ochranu základných práv používateľov. Rada a Európsky parlament dosiahli v novembri 2023 aj predbežnú dohodu o novom rámci pre európsku digitálnu identitu (eID), aby sa pre všetkých Európanov zaručila dôveryhodná a bezpečná digitálna identita.

- Téma Európska demokracia: V júni 2022 Rada schválila závery o ochrane a bezpečnosti novinárov a iných pracovníkov médií. V marci 2023 okrem toho schválila závery o úlohe občianskeho priestoru pri ochrane a podpore základných práv v EÚ, kde sa zdôrazňuje úloha slobody združovania pri zabezpečovaní demokratickej a pluralitnej spoločnosti a riadneho fungovania verejného života. V novembri 2023 Rada a Európsky parlament dosiahli predbežnú dohodu o hlavných politických prvkoch nového nariadenia o transparentnosti a celení politickej reklamy, ktorého cieľom je uľahčiť občanom rozpoznávať politické reklamné oznámenia, aby mali lepšie predpoklady robiť uvážené rozhodnutia. Komisia na základe európskych panelových diskusií občanov v rámci konferencie v priebehu roka 2023 tiež zorganizovala panelové diskusie občanov o plytvaní potravinami, vzdelávacej mobilite a virtuálnych svetoch.
- Téma Hodnoty a práva, právny štát, bezpečnosť: V júli 2022 Rada schválila závery o manipulácii s informáciami a zasahovaní zo zahraničia, aby zvýšila angažovanosť EÚ a jej schopnosť bojovať proti dezinformáciám. V roku 2022 vznikol súbor nástrojov proti manipulácii s informáciami a zasahovaniu zo zahraničia, ktorý má zaručiť koordináciu početných existujúcich nástrojov na úrovni EÚ v boji proti týmto javom. V septembri 2023 tiež Rada a Európsky parlament prijali nové nariadenie, ktorým sa posilní digitálna výmena informácií medzi vnútroštátnymi orgánmi a Eurojustom v prípadoch terorizmu tým, že sa orgánom členských štátov a agentúram EÚ umožní prístup k najúplnejším a najaktuálnejším informáciám o prípadoch terorizmu. V októbri 2023 Rada schválila aj závery o posilnení postavenia v digitálnej oblasti s cieľom chrániť a presadzovať základné práva v digitálnom veku.
- Téma Zmena klímy a životné prostredie: Počas energetickej krízy 2022 Rada prijala rad núdzových krokov okrem iného v súvislosti so zásobami plynu, s koordinovanými opatreniami na zníženie dopytu po plyne, s núdzovým zásahom s cieľom riešiť vysoké ceny energie a so solidárnymi nákupmi plynu. V súlade s novou spoločnou poľnohospodárskou politikou, ktorá sa plne uplatňuje od januára 2023, musia tiež členské štáty vyčleniť 25 % svojich priamych platieb na ekoschémy, aby sa tak podporili poľnohospodári, ktorí sa

zaviažu dodržiavať poľnohospodárske postupy prospešné z hľadiska klímy, životného prostredia a dobrých životných podmienok zvierat a zamerané na boj proti antimikrobiálnej rezistencii. V marci 2023 prijala Rada nariadenie o sprísnení emisných noriem CO₂ pre nové osobné vozidlá a dodávky. V apríli 2023 boli tiež prijaté nové pravidlá reformy systému EÚ na obchodovanie s emisiami (EU ETS). Systém EÚ na obchodovanie s emisiami je trh s uhlíkom založený na systéme stropov a obchodovania s emisími kvótami pre energeticky náročné priemyselné odvetvia, odvetvie výroby elektriny a odvetvie letectva. Po prvýkrát sa sem zahrnú aj emisie z lodnej dopravy a zaviedol sa nový, osobitný systém pre odvetvie budov, cestnej dopravy a iné odvetvia. Okrem toho sa v rámci balíka *Fit for 55* – súboru návrhov na revíziu právnych predpisov EÚ s cieľom znížiť emisie skleníkových plynov v EÚ do roku 2030 aspoň o 55 % – v novej smernici o energii z obnoviteľných zdrojov prijatej v októbri 2023 stanovujú pravidlá na zvýšenie podielu energie z obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe energie v EÚ. V novembri 2023 tiež Parlament a Rada dosiahli predbežnú dohodu o nových pravidlách na obnovu a ochranu degradovaných biotopov v EÚ s cieľom obnoviť do roku 2030 aspoň 20 % pevninských a morských oblastí EÚ a do roku 2050 všetky ekosystémy, ktoré si vyžadujú obnovu.

- Téma Zdravie: V októbri 2022 prijala Rada dve nariadenia, nariadenie o závažných cezhraničných ohrozeniach zdravia a nariadenie o rámci opatrení súvisiacich so zdravotníckymi protipatreniami v prípade núdzovej situácie v oblasti verejného zdravia na úrovni Únie. Spolu s ďalšími dvoma nariadeniami, nariadením o posilnenej úlohe Európskej agentúry pre lieky a nariadením o Európskom centre pre prevenciu a kontrolu chorôb, prijatými v tom istom roku, sa zameriavajú na zlepšenie schopnosti EÚ reagovať na budúce pandémie a iné cezhraničné zdravotné krízy a na posilnenie reaktívnych opatrení, ktoré má Únia k dispozícii na obstarávanie, výrobu a vytváranie zásob zdravotníckych protipatrení dôležitých v krízovej situácii. V júni 2023 Komisia na základe požiadavky Rady na podobnú iniciatívu vydala oznámenie o komplexnom prístupe k duševnému zdraviu s cieľom prikladať duševnému zdraviu taký istý význam ako telesnému a zabezpečiť nový medziodvetvový prístup k problémom duševného zdravia.
- Téma EÚ vo svete: EÚ pôsobí na medzinárodnej scéne prostredníctvom vonkajšej činnosti EÚ vrátane spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Európska únia je najmä v reakcii na útočnú vojnu Ruska proti Ukrajine odhodlaná naďalej poskytovať Ukrajine a jej ľudu silnú finančnú, hospodársku, humanitárnu, vojenskú a diplomatickú podporu. V tejto súvislosti uložila Rada voči Rusku 11 balíkov reštriktívnych opatrení. Pokiaľ ide

o rozširovanie, Európska rada tiež udelila štatút kandidátskych krajín na prístupenie k EÚ Ukrajine a Moldavsku (v júni 2022) a Bosne a Hercegovine (v decembri 2022). Európska rada tiež opätovne potvrdila svoj plný a jednoznačný záväzok voči európskej perspektíve západného Balkánu. Vo svojich záveroch z 24. a 25. marca 2022 okrem toho vyzvala na pokročenie vo vykonávaní Vyhlásenia z Versailles, ktoré lídri EÚ prijali 11. a 12. marca 2022, s cieľom budovať otvorenejšiu a pevnejšiu hospodársku základňu, a to konkrétne znížením strategickej závislosti EÚ v najcitlivejších oblastiach. V tejto súvislosti Európsky parlament a Rada v septembri 2023 prijali s cieľom zvýšiť odolnosť kritických dodávateľských reťazcov EÚ nariadenie, ktorým sa zriaďuje rámec opatrení na posilnenie európskeho ekosystému polovodičov (známe aj ako „akt o čipoch“). Európsky parlament a Rada tiež 13. novembra 2023 dosiahli predbežnú dohodu o európskom akte o kritických surovinách, ktorého cieľom je dosiahnuť bezpečnosť dodávok surovín potrebných pre európsky priemysel, najmä pre odvetvia čistých technológií.

- Téma Migrácia: Rada sa v septembri 2023 dohodla na rozšírení dočasnej ochrany EÚ pre ľudí utekajúcich pred útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine, aby mohli osoby vysídlené z Ukrajiny požívať harmonizované práva v celej EÚ vrátane práv súvisiacich s pobytom, prístupom na trh práce a k bývaniu, zdravotnou pomocou a prístupom detí k vzdelávaniu. Spoluzákonnodarcovia v súčasnosti rokujú o reforme paktu o migrácii a azyle, kľúčovom balíku rôznych právnych predpisov v tejto oblasti, ktorej cieľom je okrem iného harmonizácia právnych predpisov v oblasti azylu na európskej úrovni.

15. Okrem hlavných výsledkov, vyzdvihnutých vyššie, Rada v rámci záväzku čo najlepšie nadviazať na konferenciu určila a preskúmala konkrétne opatrenia, ktoré navrhla konferencia a v prípade ktorých môže Rada konať samostatne, t. j. bez návrhu alebo odporúčania inej inštitúcie alebo orgánu Únie. Ide o 23 z 326 navrhovaných konkrétnych opatrení, ktoré sa týkajú predovšetkým témy dezinformácií a mediálnej gramotnosti občanov, komunikácie s občanmi a transparentnosti, viacjazyčnosti, zamestnávania znevýhodnených skupín, posilnenia cezhraničnej spolupráce, vzdelávania a športu. Práca na týchto opatreniach aktuálne prebieha v rámci príslušných prípravných orgánov Rady.

16. Rada tiež začala pracovať na realizácii opatrení konferencie na zlepšenie niektorých aspektov rozhodovania Rady a najmä na rozšírenie využívania hlasovania kvalifikovanou väčšinou v Rade. Väčšina týchto opatrení sa dá riešiť vďaka flexibilitě, ktorú umožňuje súčasný zmluvný rámec, najmä prostredníctvom všeobecných alebo osobitných premostovacích doložiek, ktoré umožňujú Európskej rade alebo Rade prejsť od jednomyseľného hlasovania k hlasovaniu kvalifikovanou väčšinou v súlade s postupmi stanovenými v príslušných ustanoveniach zmluvy. Rada skúma možnosť využitia niektorých premostovacích doložiek najmä v osobitných oblastiach spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky (SZBP). Na tejto otázke sa pracuje.
